

4. november 2016

Aftale mellem regeringen (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om revision af servicelovens voksenbestemmelser

Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti er enige om, at hjælp efter servicelovens voksenbestemmelser skal sikre, at borgeren får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer det hjælpebehov, borgeren har. Hjælpen skal tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af borgerens behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Aftalepartierne er enige om, at hjælp efter servicelovens voksenbestemmelser i højere grad end i dag så vidt muligt skal hjælpe borgeren til positiv udvikling og hjælp til selvhjælp. Loven skal lette den daglige tilværelse for borgeren og forbedre livskvaliteten, ligesom hjælpen skal være med til at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres. Der skal derfor øget fokus på tidlige, helhedsorienterede og sammenhængende indsatser.

Der er ligeledes enighed om, at servicelovens voksenbestemmelser på en række områder bør forenkles og afbureaukratiseres til gavn for både borger og kommune. Afbureaukratisering vil lette kommunernes sagsbehandling og sikre borgerne hurtigere afgørelser.

Med baggrund i drøftelserne er aftalepartierne således enige om en række initiativer vedrørende:

- Ændring af servicelovens formålsbestemmelser
- Tidlig, forebyggende indsats
- Regelforenkling og afbureaukratisering
- Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse
- Øvrige forslag (hjælperordninger og data)
- Retssikkerhed (varsling/opsat virkning for afgørelsen og klageadgang for § 109 og § 110 tilbud)
- Ikrafttræden og overgangsperiode

1. Ændring af servicelovens formålsbestemmelser

Servicelovens formålsbestemmelser angiver nærmere, hvilke hensyn der ligger bag loven og skal tillægges betydning ved lovens administration. Det betyder bl.a., at de indgår som fortolkningsbidrag, når der skal tages stilling til, om en borger har ret til hjælp efter de enkelte bestemmelser i serviceloven.

Aftalepartierne er enige om, at servicelovens formålsbestemmelser skal ændres, således at der bl.a. kommer øget vægt på rehabilitering og på fremme af inklusion i samfundet.

De aftalte tiltag fremgår af *boks 1* nedenfor.

Boks 1

Aftalepartierne er enige om, at servicelovens formålsbestemmelser ændres, som følger:

- Det tydeliggøres, at formålet med hjælp efter serviceloven er, at borgeren får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer borgerens behov samt fremmer den enkelte borgers mulighed for at udvikle sig og udnytte egne potentialer i det omfang, det er muligt for den enkelte.
- Det tydeliggøres, at formålet med hjælpen er at fremme inklusion i samfundet og understøtte, at borgeren opnår en højere grad af selvstændighed og selvhjulpethed, herunder øge den enkelte borgers mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale sammenhænge.
- Det tydeliggøres, at formålet med hjælpen er at medvirke til at sikre, at den enkelte borger kan udvikle sit funktionsniveau, ligesom formålet er at yde kompensation, omsorg og pleje.
- Det skal ligesom i dag fremgå, at hjælpen efter loven bygger på den enkelte borgers ansvar for sig selv og sin familie.
- Endelig skal det i lovbemærkninger og kommende vejledning indføres, at kommunerne skal være opmærksomme på samarbejdet mellem sektorer, ligesom det skal tydeliggøres, at det er en forudsætning for støtte efter serviceloven, at støtten ikke kan bevilges efter andre sektors lovgivning. Der vil i lovbemærkningerne desuden blive henvist til retssikkerhedslovens § 5, hvorefter kommunalbestyrelsen skal vurdere ansøgninger og spørgsmål om hjælp efter alle de muligheder, der findes i den sociale lovgivning, ligesom kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

Aftalepartierne er endvidere enige om vigtigheden af at sikre sagsbehandlingens og borgernes overblik over de ydelser, der kan gives efter serviceloven. Der vil derfor i den kommende vejledning blive indført en oversigt over ydelserne i servicelovens voksenbestemmelser.

2. Tidlig, forebyggende indsats

Aftalepartierne er enige om at gøre det muligt for kommunerne at sætte ind med tidlige, forebyggende indsatser på et tidspunkt, hvor der ikke er tale om, at borgeren ellers er berettiget til ydelser efter serviceloven. Der vil være tale om tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen i stedet via sådanne indsatser sætter fokus på hjælp til selvhjælp, på at aktivere borgernes egne ressourcer, hvorved borgerne bliver i stand til at mestre egen situation, og på at skabe sociale netværk. En tidlig, forebyggende hjælp skal medvirke til at hindre, at problemerne vokser sig store og udgiftstunge.

Kommunerne skal endvidere i endnu højere grad end i dag have mulighed for at benytte de kompetencer og muligheder, som den frivillige sektor kan levere i forhold til forebyggelse, samværstilbud i form af netværksgrupper, klubtilbud mv., som et generelt supplement til den kommunale indsats.

De aftalte tiltag fremgår af *boks 2* nedenfor.

Boks 2

Aftalepartierne er enige om en række tiltag, som sikrer en tidlig forebyggende indsats:

- **Udvidelse og tydeliggørelse af kommunernes mulighed for at sætte ind med tidlig forebyggende indsats.** Der gives bedre muligheder for at etablere og anvende gruppebaserede tilbud om hjælp og støtte. Ligeledes gives der mulighed for at iværksætte individuelle tilbud om socialpædagogisk hjælp og støtte i en tidsbegrænset periode, fx op til seks måneder. Kommunerne skal medtage borgernes ønsker og behov i overvejelserne om iværksættelse af indsats.
- **Udbygget samarbejde med civilsamfundet.** Kommunernes mulighed for at tilrettelægge den mest hensigtsmæssige opgaveløsning i den lokale kontekst tydeliggøres. Den frivillige indsats er et supplement til den fagprofessionelle indsats og ændrer ikke på det serviceniveau, der følger af den kommunale serviceforpligtigelse. Kommunen er således fortsat forpligtet til at yde den nødvendige bistand og støtte efter serviceloven til de borgere, som måtte have brug herfor.
- **Mulighed for tildeling af hjælpemidler og forbrugsgoder i en kortere tidsbegrænset periode.** Kommunerne får mulighed for at vælge at dispensere fra det krav om varig funktionsnedsættelse, der i dag findes i bestemmelserne om hjælpemidler og forbrugsgoder i en kortere tidsafgrænset periode – typisk en revalideringsperiode, hvor borgeren via et hjælpemiddel eller forbrugsgode nemmere kan opretholde forbindelsen til arbejdsmarkedet, uddannelsessystemet mv.
- **Sociale akuttillbud.** Der etableres hjemmel for kommunerne til at kunne oprette og drive sociale akuttillbud som led i kommunernes indsats over for borgere med en psykisk lidelse.

3. Regelforenkling og afbureaukratisering

Aftalepartierne er enige om, at flere af servicelovens nugældende regler på udsatte voksne- og handicapområdet er for komplekse og svære for kommunerne at administrere korrekt og for borgerne at gennemskue. Det kan medvirke til utilfredsstillende forløb for både borgere og sagsbehandlere. Der er derfor enighed om, at der er behov for regelforenklinger og afbureaukratiseringer, som gavner alle parter.

De aftalte tiltag fremgår af *boks 3* nedenfor.

Boks 3

Aftalepartierne er enige om en række tiltag, som sikrer regelforenkling og afbureaukratisering:

- **Lettere og hurtigere sagsbehandling i sager om hjælpemidler og forbrugsgoder til gavn for både kommuner og borgere.**
 - Der gives i enkle og entydige sager mulighed for at anvende forenklet sagsbehandling ved ansøgninger om hjælpemidler og forbrugsgoder.
 - Der indføres obligatorisk brug af tro- og loveerklæringer ved genbevilling af hjælpemidler, hvis borgerens funktionsevne i al væsentlighed er uændret.
 - Endelig gives der mulighed for, at kommunen kan vælge at gøre brug af tro- og loveerklæringer ved reparation af hjælpemidler og i den forbindelse opsætte faste kriterier for

reparationen.

- **Afbureaukratisering af reglerne om bilstøtte og bedre anvendelse af de offentlige midler**

- Reglerne om egnethedsvurderingen præciseres, så det bliver tydeligt, at kommunen skal foretage en helhedsvurdering, hvor borgerens samlede behov indgår.
- Betingelsen om, at bilen ikke må være forsynet med den særlige indretning fra fabrikken, for at der kan opnås tilskud til den særlige indretning, fjernes.
- Målgruppen for afdragsfrihed under uddannelse præciseres, så den bliver identisk med målgruppen for støtte til køb af bil på uddannelsesmæssigt grundlag.
- Genanskaffelsesperioden forhøjes fra seks til otte år for nye tilkendelser af bilstøtte, og samtidig udvides adgangen til førtidig udskiftning, så kommunen kan bevilge førtidig udskiftning, hvis det efter en samlet vurdering er uhensigtsmæssigt at reparere bilen. Borgerne vil kunne henvende sig til kommunen efter syv år og gøre opmærksom på, at pågældende ønsker at udskifte sin bil ved genanskaffelsesperiodens udløb med henblik på at sagsbehandlingen kan igangsættes.
- Reglerne for støtte til automatgear/elektronisk styrede gear ændres, så der ydes tilskud til faktiske udgift til automatgear dog maksimalt op til 24.899 kr. (2016-pl), desuden forhøjes genanskaffelsesperioden for automatgear til otte år.
- Endelig gælder for ansøgere, der tidligere har fået støtte til køb af bil, at et eventuelt provenu ved salget af den gamle bil inden for det seneste år eller en udbetalt forsikringssum skal indgå i købet af en eventuel ny bil.

- **Forenkling af udmålingssystemet for merudgiftsydelsen**

- Der fastsættes et standardbeløb på 1.000 kr., hvis de sandsynliggjorte merudgifter ligger i intervallet 524 kr. – 1.500 kr. om måneden.
- Der fastsættes endvidere et standardbeløb på 2.000 kr., hvis de sandsynliggjorte merudgifter ligger i intervallet 1.501 kr. – 2.500 kr. om måneden.
- Ved dokumenterede merudgifter på over 2.500 kr. om måneden dækkes de faktiske udgifter.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 7,0 mio. kr. årligt i 2018 og frem af satspuljen til finansiering af kommunernes merudgifter som følge af forslaget.

- **Forenkling af reglerne for egenbetaling for ophold i botilbud efter §§ 109 og 110**

- Der fastsættes én national sats for egenbetaling for ophold på kvindekrisecenter (§ 109) og én national sats for ophold på forsorghjem (§ 110). Derudover etableres hjemmel til, at opkrævningen kan foretages forud.
- Det bemærkes, at borgerne fortsat har mulighed for at ansøge handlekommunen om en reduktion eller bortfald af borgerens egenbetaling, såfremt særlige årsager gør sig gældende, fx at borgeren samtidig opretholder egen bolig, ikke har nogen indtægt mv.

4. Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse

Aftalepartierne er enige om vigtigheden af at skabe mulighed for kommunerne til at tilbyde borgere i døgntilbud at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferie, hvis borgeren efter eget initiativ ønsker dette - en mulighed, som tidligere har været en praksis i visse kommuner, men som der imidlertid ikke var hjemmel til, hvorfor denne praksis måtte ophøre.

De aftalte tiltag fremgår af *boks 4* nedenfor.

Boks 4

Aftalepartierne er enige om følgende tiltag:

- **Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse**

- Der indføres mulighed for, at borgere i kommunale/regionale døgntilbud får mulighed for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse, så de kan få det personale, de kender, med på ferie.
- Muligheden omfatter tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse, der ligger ud over den indsats efter serviceloven, som borgeren modtager i døgntilbuddet, det vil sige ud over den "kerneydelse", som leverandøren i forvejen skal levere. Kerneydelsen defineres på baggrund af en samlet vurdering af borgerens afgørelse, skriftlige oplysninger om, hvilken hjælp der er bevilget, om ferie indgår i taksten for døgntilbuddet og borgerens handlekommunes serviceniveau.
- Leverandøren af ordningen har ansvaret for at sikre, at brugen af tilkøbsordningen ikke må medføre negative konsekvenser for borgere på døgntilbud, der ikke benytter sig af tilkøbsmuligheden, og har også pligt til at sikre, at ferien kan gennemføres personalemæssigt forsvarligt og inden for rammerne af de ansattes ansættelsesvilkår i beskæftigelseslovgivningen.
- Kommunerne har forsyningsforpligtelse i forhold til at yde socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85. Borgere, der på baggrund af en konkret og individuel vurdering opfylder betingelserne for at modtage socialpædagogisk bistand, og som har behov herfor, har ret til at modtage ydelsen.
- Ovenstående vil blive beskrevet i lovbemærkningerne sammen med Ankestyrelsens principafgørelse nr. 60-15, som fastslår, at man kan have ret til at modtage socialpædagogisk støtte under kortere ophold uden for hjemmet.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 1,0 mio. kr. i 2019 af satspuljen til finansiering af en evaluering af ordningen, herunder afdækning af døgntilbuddenes forvaltning af ordningen.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om at have håndteret beslutningsforslag B 190 om klarere regler og nye forslag til ledsageordning.

5. Øvrige forslag (hjælperordninger og data)

Aftalepartierne er enige om, at der er behov for tiltag, der skal forebygge misbrug af ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance.

Derudover er aftalepartierne enige om, at der er behov for et bedre datagrundlag på det sociale område.

De aftalte tiltag fremgår af *boks 5* nedenfor.

Boks 5

Aftalepartierne er enige om følgende tiltag:

- **Justering af reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (BPA).** Der indføres tiltag, som har til formål at forebygge misbrug af ordningen og medvirke til at sikre, at midlerne på området anvendes efter formålet, nemlig at yde hjælp til borgerne. Således indføres en godkendelsesordning for foreninger og virksomheder, der ønsker at varetage arbejdsfunktioner. Fremover skal der ske bagudbetaling af tilskud til foreninger og virksomheder. Endelig indføres en øvre ugentlig arbejdstid på 48 timer for nærtstående i de ordninger, hvor den nærtstående er såvel arbejdsgiver som arbejdsleder og hjælper for borgeren.
- **Bedre data.** Der udarbejdes en samlet databekendtgørelse, som skal medvirke til at tilvejebringe et bedre datagrundlag på det sociale område.

6. Retssikkerhed (varsling og klageadgang for § 109 og § 110 tilbud)

Aftalepartierne er enige om, at der er behov for at øge borgernes retssikkerhed i de tilfælde, hvor en kommune træffer afgørelse om at nedsætte eller frakende hjælp efter serviceloven. Aftalepartierne er endvidere enige om at indføre klageadgang vedrørende tilbudslederens afgørelser i henhold til servicelovens §§ 109 og 110 (kvindekrisecentre og forsorgshjem).

Det aftalte tiltag fremgår af *boks 6* nedenfor.

Boks 6

Aftalepartierne er enige om følgende tiltag:

- **Indførelse af varslingsperiode (opsat virkning for afgørelsen)**
 - Der indføres et minimumsvarsel med opsat virkning på 14 uger for afgørelser, hvor nedsættelsen eller frakendelsen af hjælpen har særligt indgribende betydning for den enkelte.
 - Minimumsvarslet kombineres med en fast track ordning i Ankestyrelsen.
 - Minimumsvarslet og fast track ordningen vil gælde for følgende bestemmelser i serviceloven, hvor frakendelse eller nedsættelse af hjælp altid har vidtrækkende konsekvenser, som ikke eller kun vanskeligt lader sig genoprette: § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, § 96 om borgerstyret personlig assistance, § 98 om særlig kontaktperson til døvblinde, § 114 om støtte til bil (dog kun i de tilfælde, hvor støtte til bil frakendes inden udløbet af genanskaffelsesperioden), § 32 om særlige dagtilbud (dog kun ved frakendelse af en eksisterende dagtilbudsplads) og § 36 om særlige klubtilbud (dog kun ved frakendelse af en eksisterende klubtilbudsplads).

- Minimumsvarslet og fast track ordningen gælder også de sager efter § 42 om tabt arbejdsfortjeneste, hvor der i dag gælder en tre måneders afviklingsperiode, jf. § 17 i bekendtgørelse om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom.
- Ankestyrelsen har oplyst, at de forventer at kunne afgøre langt hovedparten af sagerne inden for 14 uger. For de resterende sager bemærkes det, at Ankestyrelsen vil have mulighed for at tillægge en sag opsættende virkning, så borgeren ikke mister sin hjælp, inden sagen er afgjort.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 11,9 mio. kr. i 2018 og 11,0 mio. kr. årligt i 2019 og frem af satspuljen til finansiering af kommunernes merudgifter som følge af forslaget samt til Ankestyrelsens merudgifter i forbindelse med etablering og drift af en fast track ordning.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om at have håndteret beslutningsforslag B 36 om opsættende virkning i klagesager for borgere med handicap.

Indførelse af klageadgang vedrørende tilbudslederens afgørelser i henhold til servicelovens §§ 109 og 110 (kvindekrisecentre og forsorgshjem)

- Der indføres klageadgang til Ankestyrelsen over tilbudslederens afgørelse om afslag på henholdsvis optagelse i tilbud efter servicelovens §§ 109 (kvindekrisecentre) og 110 (forsorgshjem) og afgørelser om udskrivning herfra.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 0,5 mio. kr. årligt i 2018 og frem af satspuljen til finansiering af kommunernes og Ankestyrelsens merudgifter som følge af forslaget.

7. Ikrafttræden og overgangsperiode

Aftalepartierne er enige om, at ændringerne skal træde i kraft 1. januar 2018.

Aftalepartierne er dog enige om, at der for det ændrede udmålingssystem for merudgiftsydelsen skal fastsættes en overgangsperiode på 1 år, hvor borgere, der allerede modtager hjælp, vedbliver med at modtage hjælp efter den seneste afgørelse, indtil deres kommune får anledning til at foretage den nødvendige reevaluation til hjælp efter de nye regler, f.eks. hvis borgerens behov ændrer sig. Efter et år skal alle borgere være reevalueret efter de nye regler.

Aftalepartierne er endvidere enige om at fastsætte en overgangsperiode på 3 måneder for bagudbetalt BPA (Borgerstyret Personlig Assistance) tilskud til foreninger og virksomheder. Endelig fastsættes der en overgangsperiode på 1½ år, inden for hvilken allerede etablerede foreninger og virksomheder skal have opnået godkendelse.